

Rande s našou planétou

Každoročne si svetová verejnosť pripomína 5. júna Svetový deň životného prostredia na podnet OSN. Tento deň je spomienkou na prvú konferenciu OSN o životnom prostredí, ktorá sa konala 5. až 16. júna 1972 v Štokholme pod heslom „Je len jedna Zem“, a ktorá upozornila na potrebu riešenia environmentálnych problémov. Odvtedy už uplynulo niekoľko desaťročí a ľudstvo dospelo k poznaniu, že existuje len jedna cesta, a tou je trvalo udržateľný rozvoj.

K celosvetovým iniciatívam na ochranu životného prostredia sa už tradične 5. júna pripojila aj Slovenská republika mnohými podujatiami. Celovečerný program pod názvom **Rande s našou planétou** pripravilo pre obyvateľov Bratislavy na Hlavnom námestí ministerstvo životného prostredia v spolupráci s Bratislavským kultúrnym a informačným strediskom a so spoločnosťou SPI International Slovakia.

Úvod programu patril rockovým legendám Vašovi Patejdlovi, Jánovi Balážovi, populárnej slovenskej speváčke Tine, hudobnej skupine Smola a hrušky, ale aj zahraničným hosťom – v Amerike žijúcemu spevákovi Tomimu a hipopovej skupine A.M.O. Známe i neznáme melódie, typická živá koncertná atmosféra lákala najmä mládež a postupne v očakávaní vopred avizovaného hlavného bodu programu – premietania celovečerného filmu

RNDr. Peter Bohuš, riaditeľ Centra environmentálnej regionalizácie SAŽP v Košiciach, prevzal ocenenie z rúk ministra životného prostredia Viliama Turského

HOME/DOMOV sa námestie zaplnilo zvedavými divákmi bez ohľadu na vek.

Pred začiatkom filmu divákov privítal minister životného prostredia Viliam Turský s krátkym príhovorom, ktorý zakončil slovami: „Pevne verím, že všetci, ktorí ste tu, držte ochrannú ruku nad životným prostredím, tak ako aj ja. Celý život chránim životné prostredie a budem ho chrániť do konca života. Môj život je spojený s ochranou prírody a s lešom.“ Divákovi sa prihovoril aj veľvyslanec Francúzska v Slovenskej republike Henry Cuny, ktorý dobrou slovenčinou priblížil zámer tvorcov filmu Domov Yanna Arthus-Bertranda a Luca Bessona. Cieľom tohto jedinečného 120-minútového dokumentu je poukázať na potrebu, aby sa každý obyvateľ Zeme zapojil a svojou troškou prispel k záchrane planéty.

Domov je fascinujúcim letom ponad 50 krajín našej planéty, pohľadom na úžasné scenérie z vtáčej perspektívy, ktorý zachytáva krásy a poklady našej Zeme. Film sprostredkúva divákovi dotyk s panenskými a nedotknutými miestami našej planéty, ale zároveň aj s oblasťami, ktoré najmä pričinením ľudí strácajú svoju tvár. Autori filmu sa týmto výnimočným dielom snažia pomôcť planéte a ukázať, čo všetko máme, ale zároveň aj čo všetko môžeme stratiť. Film Domov bol premietaný na celom

svete v jeden deň počas Svetového dňa životného prostredia – 5. júna, čím sa projekt stal ojedinelou udalosťou, ktorá nemá v dejinách ľudstva obdobu.

Cena ministra

Svetový deň životného prostredia je už desať rokov zároveň aj príležitosťou na ocenenie tých, ktorí sa svojou dlhoročnou prácou, alebo mimoriadnymi výsledkami zaslúžili o rozvoj životného prostredia a environmentalistiky. Počnúc rokom 1999 minister životného prostredia pri tejto príležitosti udeľuje **Cenu ministra** – nefinančné čestné ocenenie v štyroch kategóriách, a to obciam, podnikom, občianskym združeniam, jednotlivcom alebo kolektívom. Cenu udeľuje minister na odporúčanie osobitnej hodnotiacej komisie pre udeľovanie štátnych vyznamenaní a rezortných ocenení Ministerstva životného prostredia SR. V tomto roku 5. júna v obradnej sieni Zichyho paláca v Bratislave prevzal z rúk ministra Viliama Turského šesť nominovaných Cenu ministra a šiesti ocenení čestné uznania za mimoriadne výsledky a dlhoročný prínos v starostlivosti o životné prostredie.

Kategória jednotlivci a kolektívy

Cena ministra

RNDr. Mikuláš Lisický, CSc., *In memoriam*, (prevzala manželka, RNDr. Eva Lisická, CSc.)

Predkladateľ: MŽP SR

Bol významným a všestranným vedcom a pedagógom so širokým prírodovedným záberom, členom viacerých výborov, vedeckých spoločností, redakčných rád časopisov, projektových tímov, zastupoval Slovenskú republiku

v zahraničí, bol autorom 84 publikácií, vysokoškolských skript, populárno-vedeckých prác, šéfredaktorom časopisu Ochrana prírody. Okrem ekológie a environmentalistiky sa venoval zoológii, filozofii, ako aj pedagogickej činnosti na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde založil aj environmentálnu sekciu a stal sa jej prvým vedúcim.

RNDr. Peter Bohuš

Predkladateľ: Slovenská agentúra životného prostredia

Cena ministra je ocenením dlhoročnej, úspešnej práce RNDr. Petra Bohuša v oblasti praktickej ochrany prírody a krajiny, najmä v oblasti environmentálnej regionalizácie pri príležitosti životného jubilea 60. výročia jeho narodenia. Podieľal sa na založení Slovenskej agentúry životného prostredia, stal sa riaditeľom pobočky agentúry v Košiciach a v súčasnosti zastáva pozíciu riaditeľa Centra environmentálnej regionalizácie.

Jozef Medveď

Predkladateľ: Občianske združenie Gbelcia crassiceps – pre pomoc prírode

Cena ministra je poďakovaním za vyše 30-ročnú aktívnu, bezplatnú, dobrovoľnú činnosť na poli ochrany prírody. Má veľkú zásluhu na vyhlásení lokality Parížske močiare za Národnú prírodnú rezerváciu a zaradení tejto

Tohtoročné ocenenia za mimoriadne výsledky v rozvoji životného prostredia a environmentalistiky z rúk ministra životného prostredia prevzali (zľava) primátor mesta Kolárovo Arpád Horváth, generálna riaditeľka Trenčianskej vodohospodárskej spoločnosti, a. s., Denisa Beničková (3. zľava), primátor L. Mikuláša Ing. Ján Blicháč, RNDr. Eva Lisická, CSc a RNDr. Peter Bohuš, riaditeľ CER – SAŽP

lokality do Ramsarského zoznamu. Od roku 1987 je dobrovoľným strážcom prírody, založil súkromnú rangerskú stanicu. Je jedným zo zakladateľov OZ Gbelcia Crassiceps – pre pomoc prírode.

Čestné uznanie

Ing. Ján Danč

Predkladateľ: Slovenský hydrometeorologický ústav

Ing. Ján Danč prispel k rozvoju automatizácie meteorologických meraní a k vybudovaniu akreditovaného kalibračného laboratória, kde doteraz pôsobí vo funkcii vedúceho. Jeho pričinením získalo toto laboratórium v roku 2005 štatút Regionálneho prístrojového centra Svetovej meteorologickej organizácie pre krajiny strednej a východnej Európy.

RNDr. Miroslav Chmelík, CSc.

Predkladateľ: Slovenský hydrometeorologický ústav

RNDr. Miroslav Chmelík sa zaslúžil o rozvoj meteorológie, najmä aerológie a za významný prínos k monitorovaniu

ozónu a slnečnej radiácie. Od roku 1974 pracuje v SHMÚ v Bratislave, je vedúcim pracoviska, ktoré ako jediné na Slovensku robí pravidelné rádi sondážne merania a merania celkového atmosférického ozónu a UV spektra slnečného žiarenia.

Mgr. Cyril Kunzo
Predkladateľ: SHMÚ

Mgr. Cyril Kunzo dostal ocenenie za mimoriadny prínos k rozvoju leteckej meteorológie a k poveternostnému zabezpečovaniu civilnej leteckej prevádzky. Od roku 1980 až doteraz pracuje v SHMÚ, najskôr ako letecký meteorológ, potom vedecký pracovník meteorologickej predpovednej služby, v súčasnosti ako zástupca riaditeľa Leteckej meteorologickej služby.

RNDr. Marta Mitošinková
Predkladateľ: SHMÚ

Pracuje v SHMÚ ako špecialista – chemik životného prostredia v oblasti ochrany ovzdušia, participuje v medzinárodných projektoch. Čestné uznanie je ocenením za dlhodobý prínos v problematike atmosférickej chémie: najmä v koordinácii programu pre monitorovanie a hodnotenie diaľkového prenosu znečistenia ovzdušia v Európe v oblasti monitorovania a hodnotenia kvality ovzdušia a atmosférických zrážok na pozadovej úrovni.

RNDr. Vladimír Pastířčák
Predkladateľ: SHMÚ

Od roku 1975 až dodnes pracuje v SHMÚ v oblasti

Čestné ocenenie za mimoriadny prínos v oblasti meteorológie si prevzal RNDr. Vladimír Pastířčák zo Slovenského hydrometeorologického ústavu

meteorológie – najskôr ako meteorológ v predpovednej službe, neskôr ako vedúci oddelenia numerických predpovedí, vedúci odboru predpovedí počasia a výstrah, potom ako riaditeľ divízie meteorologickej služby a od roku 2007 pôsobí vo funkcii vedeckého pracovníka pre meteorológiu. Zaslúžil sa o celkový rozvoj meteorológie aj v medzinárodnom merítku.

Kategória obce
Cena ministra
Mesto Kolárovo

Predkladateľ: ZŠ J. A. Komenského v Kolárove, Občianske združenie SALIX

Cena ministra je ocenením pozitívneho prístupu obyvateľov i samosprávy k životnému prostrediu mesta.

Mesto Liptovský Mikuláš
Predkladateľ: Verejnoprospešné služby
Liptovský Mikuláš

Mesto Liptovský Mikuláš v starostlivosti o životné prostredie dosiahlo pozoruhodné výsledky v separácii komunálneho odpadu.

Čestné uznanie

Obec Imeľ

Predkladateľ: Obec Imeľ

V roku 2007 sa obec Imeľ umiestnila na 1. mieste v zbere separovaného odpadu v množstve 39,3 kg/na 1 obyvateľa obce.

Kategória podniky

Cena ministra

Trenčianska vodohospodárska spoločnosť, a. s.

Trenčianska vodohospodárska spoločnosť predložila environmentálny projekt Daj si vodu z vodovodu. Všetky aktivity projektu smerujú k znovuzískaniu stratených návykov pitia vody tými najmenšími a k podpore tejto myšlienky zo strany dospelých.

Úsilie Trenčianskej vodohospodárskej spoločnosti v oblasti environmentálnej výchovy mladej generácie propagáciou ochrany a hodnoty vody v našom živote ocenil minister životného prostredia Cenou ministra.

PhDr. Dana Gregorová

Ministerstvo životného prostredia SR

Žije pri Parížskych močiaroch

Jozef Medved' bol v júni tohto roku ocenený Cenou ministra životného prostredia SR

Po roku som znovu navštívil Národnú prírodnú rezerváciu (NPR) Parížske močiare, ktorá je zaradená aj medzi významné vtáčie územia. Vždy, keď vstupujem do tejto avifauny močiarov, zastavím sa u dobrého kamaráta, strážcu prírodnej rezervácie Jozefa Medved'a z Gbeliec. V ten deň, bolo to v piatok 5. júna tohto roku, ma môj priateľ milo prevybil. Hneď po zvitaní mi ukázal medailu s diplomom za 30-ročnú aktivitu, dobrovoľnícku činnosť na poli ochrany prírody, najmä pri obnove a zveľadovaní NPR Parížske močiare, ktorú mu udelil minister životného prostredia SR. Jožko mi vždy pomáhal pri teriologických, entomologických a ornitologických výskumoch v lokalite, ktorú som potom zaradil do

svojej najnovšej knižky Najkrajšie prírodné rezervácie (Dajama 2008).

Jozef Medved' (1950) sa narodil v Bruntáli, neskôr sa s rodinou presťahoval do Brezna, kde pracoval ako vedúci mladých turistov a bol aj členom tamojšej telovýchovnej jednoty vysokohorskej turistiky. Od roku 1973 žije so svojou rodinou v Gbelciach, v tesnej blízkosti Parížskych močiarov. Táto krásna lokalita, trstové džungle, jazierka, močariny so stromami a kríkmi ho natoľko očarili, že ich začal maľovať a dnes už má viac ako sto olejomalieb z tohto prostredia. V školách v Gbelciach

viedol krúžok mladých ochrancov prírody a v roku 1987 bol vymenovaný za člena stráže prírody. V práci mu teraz pomáha aj jeho syn Matej, ktorý založil

Národná prírodná rezervácia Parížske močiare

Trstieniarik škriekavý

webovú stránku www.rangers.sk.

V spolupráci s rôznymi organizáciami Jozef Medved' spracoval 31 televíznych reportáží, uverejnil viac ako 130 článkov v tlači a pripravil štyri rozhlasové reportáže.

Na záchranu lokality Parížske močiare získal v roku 1996 grant z USA (300 tisíc Sk), v roku 2008 ďalším grantom (100 tisíc Sk od firmy Javis) prispel na vybavenie ornitologického tábora a vyčistenie okolia prírodnej rezervácie. V júni tohto roku mu bola udelená Cena ministra životného prostredia SR.

Text a foto: Ivan Kňaze